

Nové nálezy motýlů a jejich šíření na Táborsku

New findings of Lepidoptera and their spread in the district of Tábor

Karel Konečný⁽¹⁾

Abstract: This paper reports on several new butterfly sightings in the Tabor region: *Lycaena dispar rutila* (Werneburg, 1864), *Satyrrium w-album* (Knoch, 1782) and *Cupido argiades* (Pallas, 1771) in 2012. Observation of the *Lycaena dispar rutila* in Tábor district was then followed by search for eggs. The distribution of eggs of *Lycaena dispar rutila* followed a line of railroad and the distance between batches was 18.5 km. Although only one female *Lycaena dispar rutila* has been observed, it is not certain whether eggs were laid only by one individual. Two other species *Satyrrium w-album* and *Cupido argiades* were found as adults. The species *Satyrrium w-album* was found at a distance of 1.5 km from its nearest known locality. The species *Cupido argiades* was found 15 km distant from its nearest known locality.

Keywords: district of Tábor, monitoring, spreading, South Bohemia, Czech Republic.

Příspěvek přináší zprávu o pozorování tří zajímavých druhů motýlů na Táborsku. V textu jsou popsány podrobnosti k jednotlivým pozorováním. Všechny tři zjištěné druhy mají široké rozšíření po celé palearktické oblasti.

Ohniváček černočárný – *Lycaena dispar rutila* (Werneburg, 1864) (obr. 1–2 v barevné příloze č. 8) se v západní Evropě vyskytuje na izolovaných lokalitách, souvislejší populace jsou od jižní Moravy do severního Řecka, přes evropské Rusko po Dálný východ. V jižních Čechách se již pravidelně vyskytuje na Českobudějovicku a Třeboňsku (Beneš et al. 2002). Čerstvě vylíhlá samička ohniváčka černočárného druhé generace byla pozorována 27. 7. 2012 na louce vpravo ve směru na jih před železničním mostem přes Nežárku u Veselí nad Lužnicí. Na této lokalitě byla 9. 8. 2012 nalezena vajíčka na *Rumex obtusifolius* a *Rumex crispus*. Další nálezy vajíček byly poblíž linií, což byla železnice a jiné vhodné lokality. Nalezeny byly 12. 8. a 15. 8. 2012 další vajíčka až 900 m severně od lokality první. Hledání vajíček pokračovalo dále na sever a 16. 8. 2012 byla nalezena další vajíčka nedaleko zastávky Řípec u kolejí. Další nález vajíček byl 17. 8. 2012 jižně před Soběslaví nedaleko železničního mostku přes potok Nadymač také u kolejí na levé straně ve směru na jih. Nejsevernější nález vajíček *Lycaena dispar rutila* byl 18. 8. 2012 na jižním okraji Strkova na pravé straně silnice na stráni nad rybníkem Hejtman u Plané nad Lužnicí. Živnou rostlinou byl většinou *Rumex obtusifolius*. Vajíčka byla kromě čtyř ještě nevyvíhnutá a tak se dá spekulovat, že pokud by byla od jedné samice, pak by samice *Lycaena dispar rutila* měla disperzi 18,5 km, což je nepravděpodobné. Severně od Plané nad Lužnicí jsem již výskyt neprokázal. Disperze na západ pak byla potvrzena Zdeňkem Hančem 20. 6. 2012 u Borkovic pozorováním samice a ve stejném čtverci 6753, 3. 8 a 5. 8. 2012 pozorováním několika samců a samic v oblasti rybníků u Hlavatců Josefem Zachariášem. Tento posun výskytu byl jistě podmíněn kombinací klimatických změn a výskytu živných rostlin, širokolistých šťovíků.

1) Bechyňská 1231, CZ – 39001 Tábor, e-mail: iphigenia@centrum.cz

Ostruháček jilmový – *Satyrium w-album* (Knoch, 1782) se vyskytuje po celé Evropě od Španělska po jižní Skandinávii, dále na východ přes Balkán po jižní Ural. V České republice žije téměř po celém území (především v pahorkatinách a podhůří), ale nikde není hojný. Uniká pozornosti pro skrytý způsob života (Beneš et al. 2002). Olétaná samice byla sebrána 23. 7. 2012 na louce 500 m jižně od Švehlova mostu přes Lužnici v Táboře. Vzdálenost nálezu od místa nejbližšího výskytu *Satyrium w-album* je vzdušnou čarou 1,5 km. Lokality jsou odděleny polem.

Modrásek štírovníkový – *Cupido argiades* (Pallas, 1771) se vyskytuje od Pyrenejí přes jižní a střední Evropu, Pobaltí, jižní Finsko, temperátní Asii až do Japonska; migruje i do severnějších oblastí. V České republice se vyskytuje roztroušeně v teplých oblastech. V Čechách výrazně ustoupil v 70. a 80. letech 20. století a jeho výskyt je omezen na České středohoří, střední a jižní Čechy. Od konce 90. let 20. století se na Moravě rapidně šíří k severu. Přestože je tento druh schopem migrací a v současnosti se šíří, zůstává v západní polovině státu vzácným druhem (Beneš et al. 2002). Kladoucí samička modráška štírovníkového na štírovník růžkatý (*Lotus corniculatus*) byla pozorována 8. 7. 2012 na hořcové louce u Hlavatců. Nejbližší známý údaj o výskytu *Cupido argiades* je z oblasti jihozápadně od Veselí nad Lužnicí což je asi 15 km. Dřívější nálezy byly z 22. 8. 2007 (J. Zíka lgt.) od obce Vřesce severně od Tábora a ze 17. 5. 2008 (K. Konečný lgt.) z lomu na Pacově hoře u Chýnova. Výskyt *Cupido argiades* na těchto dvou lokalitách se znovu nepodařilo potvrdit. *Cupido argiades* zřejmě uniká pozornosti, ale velkou vzdálenost přeletu na lokalitách může vysvětlit mé pozorování z lomu. Pozoroval jsem samičku blíže neurčeného modráška, která stoupala kolmo vzhůru třepotavým letem, až asi po 50 metrech již nebyla pozorovatelná.

Uvedená pozorování potvrzují expanzi *Lycaena dispar rutila* na sever. U druhů *Satyrium w-album* a *Cupido argiades* je pro skrytý způsob života nebo unikání pozornosti málo záznamů o rozšíření nebo šíření těchto druhů.

Literatura

Beneš J., Konvička M., Dvořák J., Fric Z., Havelda Z., Pavlíčko A., Vrabec V. & Weidenhoffer Z. (eds) (2002): Motýli České republiky: Rozšíření a Ochrana I, II. SOM, Praha, 857 p.

Došlo: 31. 8. 2012

Přijato: 27. 2. 2013

Obr. 1 – Samička ohniváčka černočárného (*Lycaena dispar rutila*) (foto K. Konečný 27. 7. 2012).
Fig. 1 – Female of Large Copper (*Lycaena dispar rutila*) (photo by K. Konečný 27. 7. 2012).

Obr. 2 – Vajíčka ohniváčka černočárného (*Lycaena dispar rutila*) (foto K. Konečný 2012).
Fig. 2 – Eggs of Large Copper (*Lycaena dispar rutila*) (photo by K. Konečný 2012).